

8 Juutalainen elämäntapa ja etiikka

Sivut 76–85

Johdattavat kysymykset

- Miten juutalaisuus näkyy arjessa ja juhlissa?
- Millaisia rituaaleja juutalaisuuteen liittyy?
- Mitä on košer?
- Millaisia eettisiä ihanteita juutalaisuudessa on?

Uskonnon harjoittaminen kotona ja synagogassa

- **sapatti tärkeä pyhäpäivä**
  - paljon ohjeita sapatin viettoon
  - perjantai-illasta lauantai-iltaan
  - tarkoituksena harjoittaa uskontoa
  - ei pitäisi tehdä työtä (työn määrittely vaihtelee)
  - perjantai-illan sapattiateria monissa perheissä tärkeä
- **synagoga**
  - jumalanpalvelus sapattina
  - Toora-käärö tärkein esine
  - miehillä pää peitettynä
- **rukouskirjan käyttö**

Siirtymäriitit juutalaisuudessa

- **poikien ympärileikkaus kahdeksan päivän iässä**
- **uskonnollinen täysi-ikäisyys**
  - tytöille bat mitzva 12-vuotiaana ja pojille bar mitzva 13-vuotiaana
  - perhejuhla
- **häät**
  - yhteisön juhla
  - perinteisissä häissä hääkatos
- **hautajaiset**
  - järjestäjänä hautausapuyhdistys
  - mieluiten kahden päivän kuluessa kuolemasta
  - tuhkausta ei suosita

Juutalaiset kalendaarirituaalit

- **uusi vuosi (roš hašana)**
  - syys-lokakuussa
  - kaksi päivää
  - vuoden päättyminen symboloi elämän päättymistä, joten ihmisen pitäisi katua pahoja tekojaan
  - uudelta vuodelta toivotaan kaikkea hyvää
  - tätä seuraa kymmenen päivän katumuksen ajanjakso
- **suuri sovintopäivä (jom kippur)**
  - tärkein juutalainen juhla
  - paasto
- **lehtimajajuhla (šukkot)**
  - lehtimajat symboloivat juutalaisten erämaavaellusta heidän paettuaan Egyptistä
- **valon juhla (hanukka)**
  - keskitalvella, kestää kahdeksan päivää
  - kynttilöiden sytyttäminen
  - lapset saavat lahjoja
- **purim-juhla**
  - tausta Esterin kirjassa
- **pääsiäinen (pesah)**
  - keväällä, kestää seitsemän päivää
  - Egyptin orjuudesta vapautumisen muistoksi
  - seder-ateria
- **viikkojuhla (šavuot)**
  - kymmenen käskyn antamisen muistoksi

Juutalainen etiikka

- perustuu Tooralle
  - erityisesti kymmenen käskyä
- Kultainen sääntö
- sosiaalinen oikeudenmukaisuus tärkeää
- perheen keskeinen merkitys
- luonnon ja eläinten kunnioitus

Juutalaisuus Suomessa

- 1800-luvulla Suomen alueelle
- noin 1200–2000 henkeä
- kaksi seurakuntaa: Helsinki ja Turku
- ortodoksijuutalaisia
- Helsingissä myös päiväkotia ja koulu
- kulttuurisesti ja kielellisesti moninainen vähemmistö
- seka-avioliitot ei-juutalaisten kanssa yleisiä

Keskeiset käsitteet

- halakha
- sapatti
- synagoga
- Toora-käärö
- ympärileikkaus
- košer

